

Meer dan de helft van de bietentelers op de klei spuit voor opkomst met een bodemherbicide. En dat is in de meeste gevallen niet nodig, meent het IRS. Weggegooid geld dus. Ook op andere punten in de onkruidbestrijding valt er nog te snijden in de kosten.

Door: Egbert Jonkheer
Fotografie: Harrie Tielman, Hans Sas

Het leverde hem meerdere malen sceptische reacties van telers op en gefronste wenkbrauwen van de chemiehandel. Teeltdeskundige Jos Pauwels van het IRS haalde tijdens de winterpresentaties flink de stofkam door de gangbare spuitplannen. 'Waarom spuit u wat u spuit?' was zijn belangrijkste boodschap. Het leverde goede discussies op.

Een rationele suikerproductie, waar het IRS zijn naam aan te danken heeft, is meer dan ooit van belang nu het saldo onder druk staat. Ook de laatste tientjes in de kosten gaan merkbaar doortikken in het uiteindelijke saldo. Het instituut neemt daarom alle onderdelen van de teelt nog eens kritisch onder de loep, op zoek naar kostenbesparingen.

De discussie rond het 24 uur per dag rooien heeft al heeft wat stof doen opwaaien. En ook over het vroeger starten met het op voorraad rooien is niet iedereen het eens. Maar in ieder geval is er meer aandacht voor het feit dat rooimachines efficiënter moeten worden ingezet. Na rooien en zaad/zaaien (is speciaal pillenzaad wel nodig en kan het uit om zelf te zaaien?) is onkruidbestrijding, met gemiddeld 185 euro per ha, de derde grote post in de variabele kosten. En ook dat bedrag kan omlaag, is de stellige overtuiging van het IRS. Peter Wilting, onkruiddeskundige bij het IRS: „Telers nemen veel beslissingen uit ervaring. Ervaring is natuurlijk heel belangrijk, maar het gevaar is groot dat daardoor ook bepaalde handelingen uit gewoonte gebeuren, ter-

HULP BIJ MIDDELENKEUS

Op www.irs.nl is via het programma Betakwik onkruidbestrijding een advies op te vragen voor de keus van een middelencombinatie. Voer maximaal 6 onkruidsoorten in en het programma geeft een overzicht van de mogelijke middelcombinaties inclusief kosten en milieubelasting. Het bestrijdingsresultaat van een LDS-bespuiting valt of staat met de aanpak van onkruid in een heel pril stadium. Voor wie twijfelt met welke onkruiden hij te maken heeft is er onder Betakwik ook een onkruidherkenningsmodule te vinden.

wij je je kunt afvragen of het wel nodig is." Goed voorbeeld is het spuiten van een bodemherbicide voor opkomst. Tussen de 50 en 60 procent van de telers op klei en zavel doet dit, de Flevopolder met haar schone grond uitgezonderd. Wilting schat dat het slechts in 10 procent van de gevallen echt nodig is. De rest van de telers kan het geld, al gauw 50 euro per ha, beter in de zak houden.

Er bovenop

Uit discussies weet Pauwels dat telers huiverig zijn om de bespuiting weg te laten. 'Dan ligt het er maar op', is een veelgehoorde verdediging. Telers wijzen op het risico dat ze bij neerslag het land niet opkunnen en het onkruid vrijspelt heeft. Ze zijn bang dat probleemkruiden, zoals kamille, ontsnappen. Volgens Pauwels is die vrees ongegrond. „Als je er goed bovenop zit, dan pak je die gewoon met je LDS. Op onze proefvelden lukt dat vrijwel altijd zonder bodemherbicide vooraf en ook in de praktijk hebben we die ervaring. Meestal staat daar geen extra LDS-bespuiting tegenover, zoals nog wel eens wordt gedacht, want door de kou groeit het onkruid bij aanvang van de teelt nog niet zo hard."

Alleen telers die heel vroeg zaaien, op slempgevoelige grond zitten en veel last hebben van kamille, hebben volgens Pauwels een goed argument om voor opkomst een bodemherbicide te spuiten. „In die gevallen blijft het gewoon verstandig om te doen. Maar bekijk ieder jaar weer of het nodig is. Telers die het niet durven weglaten adviseer ik om eens een spuitvenster

aan te leggen. Sla eens een stuk over en kijk hoe het uitpakt." Ook bij het verhogen van de dosering bodemherbicide bij de laatste bespuiting zet het IRS vraagtekens. Dat wordt nog wel eens gedaan om de nakiemers in het gareel te houden. Pauwels: "We zijn dat ondermeer in Flevoland tegengekomen. Zeker als je de ervaring hebt schoon te blijven is dat zonde van het geld. Die paar onkruiden die nog door het bietenloof prikken zou ik liever met de hand weghalen."

Aardappelopslag

Het IRS ziet de laatste jaren een gestage toename van de kosten en het gebruik van actieve stof. Een van de redenen zou kunnen zijn dat sommige telers de nieuwste middelen nog wel eens aanvullend, of in een hogere dosering, inzetten. Zo wordt nog wel eens geprobeerd om

met Safari, Frontier Optima, Lontrel, Dual Gold of combinaties hiervan aardappelopslag weg te spuiten. Pauwels: „Pure geldverspilling. Spuiten tegen aardappelopslag is korte-termijndenken. Natuurlijk reageert een aardappel erop, maar hij gaat niet dood. Met alle gevolgen van dien voor de aaltjesvermeerdering en de verspreiding van phytophthora. De enige juiste manier is en blijft aanstippen met glyfosaat.”

Een andere reden die wordt aangehaald om bijvoorbeeld Safari of Lontrel aan het LDS-systeem toe te voegen, is om onder moeilijke omstandigheden toch alle onkruiden de baas te zijn. Niet doen, is ook hier het advies van het IRS. Pauwels: „Begrijp ons goed, die middelen zijn op zich prima, maar alleen ter vervanging van andere middelen in het LDS-systeem. Niet aanvullend. Verhoog dan gewoon de dosering van je LDS als je problemen verwacht.”

'DAN MAAR EEN VERZEKERINGSPREMIË'

Ad Dane is akkerbouwer en vleeskuikenhouder in Willemstad (N-Br.). Hij boert op lichte kleigrond, die gauw onder de kamille loopt. Op zich kan hij een heel eind meekomen met de aanbevelingen van het IRS. Ook hij heeft een paar jaren achtereen zijn bieten geteeld zonder een bodemherbicide te spuiten voor opkomst. Toch is hij ervan teruggekomen. Dane: „Van lieverlee is de onkruiddruk toegenomen. Je moet er echt bovenop zitten en in mijn situatie is dat lastig omdat de kuikens altijd voorrang hebben. Dan mis je wel eens dat ene ideale spuitmoment. Daarom leg ik toch weer dat bodemherbicide erop als verzekeringspremie, want je moet nu eenmaal schoon van start. Twee kilogram Pyramin zijn dan de kosten niet." Dane heeft bovendien de ervaring dat het onkruid zich steeds moeilijker laat pakken met een lage dosering. „Sommige onkruiden zijn duidelijk minder gevoelig geworden. Op het zand zie je zelfs dat mensen teruggrijpen op het oude schema van drie keer Betanal Tandem.”

Wat betreft de bestrijding van aardappelopslag kan hij zich helemaal vinden in het advies van het IRS. „Glyfosaat en anders niets. Je moet niet gaan knoeien met andere middelen. We beginnen eigenlijk al met de bestrijding door niet te ploegen. In het seizoen gaan we er met dweiltjes overheen en, als het nodig is, nog eens met een rol. Dan hebben we 95 procent wel te pakken.”

MIDDELKOSTEN LAAG DANKZIJ SPUITTECHNIEK

Tim Pomper uit het Drentse Hijken heeft net zijn tweede spuit aangeschaft voorzien van lucht-vloeistof mengdoppen, de John Deere Twin Fluid. Dankzij de techniek kan hij met doseringen omlaag en kan hij met minder water toe. Pomper heeft berekend dat hij de meerkosten van de relatief dure spuit in 1,5 jaar tijd terugverdient. Alleen al op zijn 26 ha bieten scheelt het een slok op een borrel. Met BOGT-combinaties van 0,25 liter per ha houdt hij zijn bieten schoon. „Zelfs veenwortel krijg ik er mee kapot. Met een gewone spuit zou me dat niet eens met een halve liter lukken. Voordeel van lage doseringen is ook dat het gewas minder te lijden heeft.”

De onkruidbestrijding in de bieten begint tien dagen voordat hij het bietenland met de vastetand klaarlegt. Dan brandt hij alles af met Roundup. Later in het seizoen aardt hij de bieten nog wel eens aan. „Maar niet standaard. We hebben rassen met een vroege bedekking en meestal drukt dat het onkruid wel genoeg.”

Copyright foto